

Ю. А. ПРИЛЕПШЕВА*

**ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ДВОСТОРОННЬОГО
СПІВРОБІТНИЦТВА В АРХІВНІЙ СФЕРІ**

Розвиток двостороннього співробітництва Державної архівної служби з державними архівними службами іноземних держав в архівній сфері на принципах взаємної вигоди, поваги та на основі спільних цінностей та інтересів є пріоритетним напрямом подальшого розвитку міжнародної діяльності Укрдержархіву.

На двосторонньому рівні Укрдержархів прагне поглибити взаємовигідну співпрацю та конструктивні дружні відносини з державними архівними службами іноземних держав, при цьому за мету ставиться досягнення конкретних практичних результатів, створення сприятливих умов для реалізації спільних виставкових, науково-видавничих та інших проектів.

19 березня 2013 року в м. Москва (Російська Федерація) відбулися консультації Голови Державної архівної служби О. П. Гінзбург із керівництвом та відповідальними працівниками Федерального архівного агентства (Російська Федерація). З російською стороною було узгоджено заходи, які увійдуть до проекту Плану спільних заходів Укрдержархіву та Росархіву на 2014–2016 роки.

Сторонами досягнуто домовленості, що у рамках заходів із відзначення у 2014 році 200-річчя від дня народження Т. Г. Шевченка українські та російські архівісти організують та проведуть тематичну виставку за документами українських та російських архівів в м. Київ та Москва, опублікують художній альбом про Т. Г. Шевченка, до якого увійдуть виявлені архівні документи та матеріали, а також проведуть в м. Київ Круглий стіл, присвячений життю та творчій діяльності відомого українського письменника, поета, художника, філософа.

Планом заходів передбачається проведення спільних виставкових проектів до 70-річчя звільнення території України від фашистських загарбників та 70-річчя Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 років, до яких погодились долучитись білоруські архівісти.

---

* *Прилепішева Юлія Анатоліївна* – кандидат історичних наук, заступник директора департаменту-начальник відділу міжнародного співробітництва департаменту організації архівної роботи Украндержархіву.

Керівник Росархіву А. М. Артизов та його заступник В. П. Тарасов ознайомлюють Голову Державної архівної служби України О. П. Гінзбург з останніми документальними виданнями, підготовленими російськими архівістами.

Під час консультацій керівники Укрдержархіву та Росархіву вирішили окремі організаційні питання з виконання у поточному році Плану спільних заходів на 2011–2013 роки. Російська сторона підтвердила участь федеральних архівів у підготовці експозицій документальних виставок з історії партизанського руху в роки Великої Вітчизняної війни 1941–1945 років та до 70-річчя звільнення столиці України – м. Києва від фашистських загарбників, проведення яких планується в м. Києві.

У другій половині дня 19 березня 2013 року в приміщенні РДАЛМ відбулася презентація спільного українсько-російського збірника документів “Олександр Довженко. Щоденникові записи. 1939–1956 рр.”. У презентації взяли участь керівник Росархіву А. М. Артизов, Голова Укрдержархіву О. П. Гінзбург, директор РДАЛМ Т. М. Горяєва, історики кіно В. В. Забродін, Н. І. Клейман, Є. Я. Марголіт, перекладач щоденників О. Є. Чугунова, представники громадськості та засобів масової інформації.

20 березня 2013 року тривали консультації з керівництвом Федерального архівного агентства з питань підготовки спільних документальних видань, делегація українських архівістів відвідала РДАСПІ, де ознайомила з діяльністю архіву та документальними виданнями,

Директор Департаменту з архівів та діловодства Міністерства юстиції Республіки Білорусь В. І. Адамушко відкриває тристоронню зустріч. 29 травня 2013 року, Біловезька пуща, с. Каменюки Брестської області.

підготовленими за документами архіву та виданими друком минулого року.

Продовженням взаємовигідного та конструктивного діалогу з російськими та білоруськими архівістами стала участь делегації українських архівістів у щорічній тристоронній зустрічі керівників державних архівних служб України, Росії та Білорусі, що відбувалася з 28 по 31 травня 2013 року в м. Брест (Республіка Білорусь). Загальна кількість учасників – 31 особа.

29 травня 2013 року в Біловезькій пущі (с. Каменюки Брестської області) відбулося урочисте відкриття цієї зустрічі. З вітальним словом до учасників міжнародного заходу від імені губернатора Брестської області К. А. Сумара звернувся керуючий справами Брестського облвиконкому А. С. Стельмах. Привітали учасників також Генеральний директор Державної природоохоронної установи “Національний парк “Біловезька пуща” О. В. Бурій, начальник головного управління юстиції Брестського облвиконкому С. О. Калиновський, директор департаменту з архівів та діловодства Міністерства юстиції Республіки Білорусь В. І. Адамушко, заступник керівника Федерального архівного агентства Російської Федерації В. П. Тарасов, Голова Державної архівної служби України О. П. Гінзбург.

Покладання квітів членами делегацій до Вічного вогню Слави біля монумента “Мужність” Державної установи “Меморіальний комплекс Брестська фортеця-герой”.
У центрі – керівники делегацій: В. П. Тарасов, О. П. Гінзбург, В. І. Адамушко.

Пленарне засідання міжнародної конференції “Інформаційні технології в архівній справі та діловодстві” відкрив директор департаменту з архівів та діловодства Міністерства юстиції Республіки Білорусь В. І. Адамушко.

Головну доповідь від білоруської сторони “Інформаційні технології в державних архівних установах Білорусі” виголосила заступник директора департаменту О. О. Ледовська, яка акцентувала увагу на тому, що державна правова база інформатизації суспільства заклала підвалини для створення електронних документів та побудови багаторівневої автоматизованої системи доступу до документів НАФ Білорусі, представлення архівної галузі в інформаційному суспільстві держави. Вона інформувала присутніх про принципи формування та використання автоматизованої системи роботи архівів та доступу до архівних документів. О. О. Ледовська відзначила значну роль мережі Інтернет, зокрема офіційного веб-сайту Белархіву, в удоступненні інформації про архівні документи для споживачів цієї інформації.

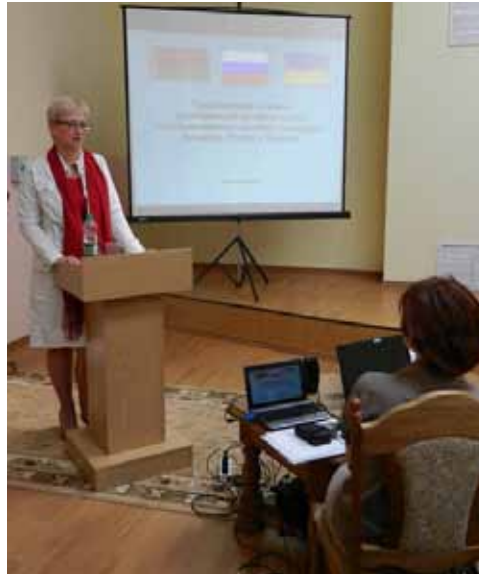
Голова Державної архівної служби України О. П. Гінзбург у доповіді “Сучасні технології управління документами: проблеми та рішення” проінформувала учасників міжнародної конференції про досвід українських архівістів в розробленні нормативно-правових актів

із впровадження інформаційних технологій в діяльність архівів, зокрема електронного архівування та документообігу. Заступник Голови Укрдержархіву О. В. Музичук доповнила доповідь О. П. Гінзбург, зупинившись на практичних моментах використання новітніх технологій у повсякденній роботі українських архівістів, зокрема створенні електронних баз даних на архівні документи, забезпеченні збереження електронних документів, їх описуванні та пошуку.

Директор Всеросійського науково-дослідного інституту документознавства та архівної справи М. В. Ларін доповів про науково-методичне забезпечення

управління електронними документами в Російській Федерації. Зазначена тема розробляється ВНДІДАС на виконання Державної програми Російської Федерації “Інформаційне суспільство. 2011–2020 рр.”, затвердженої розпорядженням Уряду Російської Федерації від 20 жовтня 2010 року № 1815-р. Інститутом розроблено низку методичних документів, у т. ч. Програму інформатизації архівної галузі, проект Концепції розвитку архівної справи в Російській Федерації, Рекомендації з комплектування, обліку, організації зберігання електронних документів в архівних установах, інші документи. В основу цих розробок покладено єдину методологію управління електронними документами та організації роботи з документами на паперових носіях. На думку російських колег, це є необхідною умовою початкового етапу переходу до електронного урядування, коли поряд із електронними документами існують паперові і чітко не визначено, яка категорія документів має бути тільки в електронному вигляді, а яка має бути представлена на обох носіях.

Усі доповідачі пленарного засідання відзначали у своїх виступах актуальність проблеми інформатизації діяльності архівних установ, необхідності розроблення відповідної нормативно-правової бази, внесення відповідних змін до національного законодавства у сфері архівної справи.

Заступник Голови Державної архівної служби України О. В. Музичук під час роботи Міжнародної конференції “Інформаційні технології в архівній справі та діловодстві”.

Виступ директора Центрального державного кінофотофоноархіву України ім. Г. С. Пшеничного Н. О. Топішко.

Цікавими були доповіді керівника Комітету зі справ архівів Нижегородської області Б. М. Пудалова на тему “Стан та перспективи інформатизації архівних установ Нижегородської області”, директора Центрального державного кінофотофоноархіву України Н. О. Топішко “Розширення доступу до аудіовізуальних документів через впровадження сучасних інформаційних технологій”, директора Білоруського науково-дослідного центру електронної документації “Впровадження електронного документообігу в державне управління Республіки Білорусь”

В. Л. Носевича, заступника директора Російського державного архіву економіки “Створення єдиного інформаційного простору федеральних архівів С. В. Салтикова. Досвід реалізації на прикладі Архівного містечка № 1”.

З доповідями також виступили директор Центрального державного архіву вищих органів влади та управління України Н. В. Маковська, директор Центрального державного науково-технічного архіву України Є. В. Семенов.

Підсумовуючи результати конференції, учасники пленарного засідання зазначили, що у кожного з присутніх може бути свій погляд, свій досвід із впровадження інформаційних технологій у діяльність архівних установ та у діловодство. Чергова зустріч українських, російських та білоруських архівістів дозволила виявити різні точки зору на ці проблеми та ознайомитися зі шляхами їх вирішення.

Ухвалено рішення доручити організаторам конференції підготувати та видати збірник доповідей, озвучених на пленарному засіданні, що відбулося в Біловезькій пущі, с. Каменюки Брестської області.

Цього ж дня відбулися консультації керівників Укрдержархіву та Росархіву з питань двостороннього співробітництва, у ході яких визначено місце та час підписання Плану спільних заходів на 2014–2016 роки (чергове засідання Євро-азійського регіонального відділення Міжнародної ради архівів, третій квартал 2013 року), взято до уваги зауваження української сторони до форми оформлення тексту Плану.

30 травня 2013 року учасники тристоронньої зустрічі відвідали установу “Державний архів Брестської області” та Державну установу “Меморіальний комплекс Брестська фортеця-герой”. О. П. Гінзбург передала директору Меморіального комплексу Г. Г. Бисюку документальні видання державних архівів України, присвячені історії Великої Вітчизняної війни 1941–1945 років та інформувала про архівні документи, які можуть зацікавити працівників Меморіального комплексу, що зберігаються, зокрема, у фондах ЦДКФФА України. У ході зустрічі окреслено можливі напрями співробітництва у майбутньому, відбувся обмін думками щодо реалізації спільних проектів.

Виступ директора Центрального державного архіву вищих органів влади та управління України Н. В. Маковської.

Зовнішньополітичний курс України на європейську інтеграцію передбачає проведення Державною архівною службою України відповідних заходів, спрямованих на подальший розвиток культурно-гуманітарного співробітництва з державними архівними службами держав-членів ЄС, виведення їх на рівень справжнього партнерства. Важливим кроком у цьому напрямі стали консультації між Головою Укрдержархіву О. П. Гінзбург та Генеральним директором державних архівів Республіки Польща В. Стемпняком, що відбувалися у м. Варшава 17 квітня 2013 року, які сприяли відновленню співпраці між сторонами у рамках Угоди про співробітництво від 17 жовтня 2008 року.

Цього ж дня делегація українських архівістів взяла участь в урочистій церемонії відкриття доступу в режимі он-лайн до метричних книг (“забужанські акти”) в приміщенні Головного архіву давніх актів Республіки Польща, робота над оцифруванням яких проводилася польськими колегами останні два роки.

Наступного дня делегація відвідала Національний архів у Кракові, де ознайомила зі складом і змістом фондів архіву, обговорила можливі напрями співробітництва, а також Державний музей Аушвіц-Біркенау (Освенцим), де ознайомила з його експозицією та мала розмову з директором музею.

2013 року Укрдержархів став учасником міжнародної виставки “Столиці слов’янських держав крізь призму архівних документів”,

Українська делегація на міжнародній виставці
“Столиці слов’янських держав крізь призму
рхівних документів” у Парижі.

що відкрилася 6 травня ц. р. у штаб-квартирі ЮНЕСКО в м. Парижі. Українська частина експозиції була представлена на чотирьох стендах.

З метою задоволення інформаційних потреб українців, які мешкають у м. Париж Укрдержархівом було досягнуто домовленостей про відкриття в приміщенні Українського культурно-інформаційного центру Посольства України у Французькій Республіці документальної виставки “Столиця України – м. Київ в архівних документах та матеріалах” (9 стендів). Урочисте відкриття цієї виставки відбулося 14 травня ц. р. До її експозиції увійшли документи ЦДАВО, ЦДАМЛМ, ЦДІАК, ЦДКФФА, Держархіву м. Києва.

Запрошеним було презентовано копії фото- та архівних документів текстових Києво-Могилянської академії, Софії Київської, Києво-Печерської Лаври, про життя та діяльність видатних українців таких, як Сергій Корольов, Олександр Довженко, Микола Амосов, Борис Патон і багатьох інших. До експозиції виставки також увійшли сучасні світлини столиці України – м. Києва. Загалом хронологія представлених документів охоплює історичний період економічного, культурного, суспільно-політичного розвитку міста XVI–XXI ст.ст.

Експозиція документальної виставки діятиме впродовж місяця. Під час церемонії відкриття з нею ознайомилися директор дитячої школи мистецтв при Українському культурно-інформаційному центрі, пред-

ставники української діаспори та громадяни Франції, що цікавляться історією України в цілому та м. Києва.

Очікується, що з експонатами документальної виставки ознайомляться працівники Національних архівів Франції, вчені та викладачі французьких вищих навчальних закладів. У школі мистецтв при Українському культурно-інформаційному центрі заплановано проведення відкритого уроку, під час якого учні, а це близько 70 дітей українських дипломатів та закордонних українців, ознайомляться з історією столиці України.

Після закінчення експонування документальної виставки в м. Париж її буде перевезено до м. Ліон.

Під час перебування в м. Париж Голова Державної архівної служби провела консультації з відповідальними працівниками Посольства України у Французькій Республіці щодо реалізації спільних виставкових проєктів; з метою популяризації інформації про столицю України – м. Київ досягнена домовленість про передачу Українському культурно-інформаційному центру цифрового варіанту експозиції виставки, а також цифрових копій архівних документів про життя та діяльність Симона Петлюри.

У свою чергу відповідальні працівники Посольства пообіцяли сприяти у продовженні діалогу з керівництвом Національних архівів Франції з питань розвитку двостороннього співробітництва в архівній сфері.

У перспективі – налагодження взаємовигідної співпраці з Державним архівом Республіки Македонія, Державним архівом Кіпру Міністерства юстиції та громадянського порядку Республіки Кіпр, Інститутом історії Чорногорії, Генеральною дирекцією національних архівів Алжирської Народної Демократичної Республіки, підписання договору про співробітництво з Державним архівним управлінням Китайської Народної Республіки, відновлення співробітництва з державними архівними службами Естонії, Латвії, Литви.